

Kitiltott nyilvánosság

Szabad-e a kritikusnak szívé tennie, ha meggyőződése szerint egy színházi bemutatót a főszereplőn kívül jóformán senki se tudja kifogástalanul a szerepét? Ha ezt tapasztalja, kötelessége szívé tenni. A veszprémi Petőfi Színház néhány művésze azonban (a kritika a Veszprém megyei Naplóban jelent meg) úgy vélte, hogy a kritikus túllépte hatáskörét, ezért sajtóért indított a Napló ellen, a rájuk néző valóban nem hízogó vélemény hibásításáért.

Ha csak ennyi történt volna, nem is szellőztetnénk az ügyet, annál kevésbé, mert a Veszprémi Járásbíróság a színeszek panasztát első fokon elutasította. A panasztevők azonban — látva, hogy a bíróság ítélete számukra nem kedvező — a jelek szerint elhatározták: maguk tartják mérésre a lapot. Még aznap este, Németh László Győzelem című drámájának csütörtöki főpróbája előtt, a színház egyik dolgozója az igazgató utasítását tolmácsolva, felszólította a Napló kritikáját, hogy hagyja el a színházat. A darab rendezőjének ez sem volt elég. Kilépett a függöny elé és megkérdezte a főpróba kezdetére váró 80-100 főnyi közönséget, nincs-e közöttük véletlenül a Napló valamelyik munkatársa? — Mert, ha igen — emelte fel a hangját —, kéri: azonnal hagyja el a termet!

Ha a kritikus megakadályozza hivatása gyakorlásában, ezzel a színház nem a kritikust sérti meg — hanem a közönséget. Az újságíró, a kritikus a nyilvánosság, a nagyközönség tájékoztatását látja el. Minden olyan kísérlet, amely munkája megakadályozására vagy korlátozására irányul: sérti a demokratikus közélet normáit, a kritika szabadságát. **K. T.**

Petroszjanc akadémikus nyilatkozata a kétmillió kilowatt teljesítményű atomerőműről és az új elven működő részecskegyorsítóról

A tudományos kutatások eredményei és a gyakorlati tapasztalatok szerint a Szovjetunióban biztonságosan megoldották az atomenergia békés felhasználásánál keletkező radioaktív melléktermékek ártalmatlanná tételét.

Andronyik Petroszjanc, az atomenergia békés felhasználásával foglalkozó szovjet állami bizottság elnöke a Kultura i Zsiny című moszkvai folyóirat márciusi számában megjelent interjújában a szovjet atomenergetika helyzetéről szólva elmondja, hogy Leningrád mellett megkezdődött az első kétmillió kilowatt teljesítményű szovjet atomerőmű építése.

A Szovjetunióban az atomenergia békés felhasználásával ma már sok üzem, intézet, laboratórium foglalkozik. Néhány más országgal ellentétben — mint Petroszjanc hangsúlyozza — a Szovjetunióban szigorúan tiltják a radioaktív melléktermékek tengerbe vetését vagy elárasztását a földre.

A szovjet üzemekben tisztítóberendezések működnek.

Kidolgozták a folyékony radioaktív melléktermékek eltávolításának egy eredeti módszerét, amelynek segítségével a világon először sikerült megoldani ezeket az anyagoknak az elsüllyesztését a földkéreg mélyén fekvő rétegekbe.

Az elemi részecskék fizikájának területén folyó munkákról az állami bizottság elnöke többek között elmondta, hogy a részecskegyorsítók teljesítményének további fokozása az eddig alkalmazott módszerekkel túlságosan költséges, ezért a szovjet intézetekben, köztük az egyesített atomkutató intézetben most elvileg új gyorsítási módszerekkel kísérleteznek. Ezek egyike az úgynevezett „kollektív gyorsítás”. Duhnában már működik egy ilyen elven működő kísérleti berendezés.

— Hát a doktornő... beteg volt talán?

— Engem is megoperáltak, csúnya epéköveim voltak.

— Nekem ötvenhetet vettek ki — vágta ki diadalmasan az öregasszony. — Mondta a főorvos, „nagyaság asszonyom” — jól megnyomta a nagyaságos szót —, „maga egy igazi Margitay, két vér, erős és szívós”.

— Ki operálta?

— Zavarban volt, mert nem is tudta az orvos nevét, aki megoperálta, de nem sokáig tétovázott, egy országos hírvető tanárt nevezett meg.

— Ó ugyanis ismerte az uramat — tette hozzá. — Az én uram nagyon jófélő ember volt, egyetemista korában támogatta.

— Régen özvegynek tetszik lenni? — kérdezte a doktornő.

— Az öregasszony nem vette észre a csapdát.

— Haj, bizony, az én szegény uram még jóval a háború előtt meghalt.

A doktornő igyekezett szánakozó arcot vágni, pedig alig tudta a mosolygását elfojtani. A sebész tanár csak harmincöt éves, hogyan ismerhette volna az öregasszony férjét! A háború előtt tízéves sem volt.

Nézte az öregasszony ruháját, haját. A fülében értéktelen, fekete köves, régimódi fülbevaló van, a kezén kidudorodnak az erek kék görcsei, a körmei tövig lekoptak. Talán dolgozik még valahol... az biztos, hogy a házimunkát maga végzi. Szánta. Hazudik szegény, de hazudjon, nem árt vele senkinek.

Felállt: — Ha kedve volna egy kicsit sétálni, nagyaság asszony, most elmehetnénk a parkba.

Boldogan tipegett mellette. Látta a szobatársait, most észrevették, hogy a doktornővel sétál. Egy kicsit járkáltak, amikor az

öregasszony megállt. Fülladt, a szíve rendetlenkedik, de nem mondja, mert hátha a doktornő nem fog akkor barátkozni vele. Tán még azt hiszi, azért akaszkozik rá, hogy gyógyítsa.

— El tetszett fáradni?

— Hát igen... még szokatlan a levegő... meg aztán az út. Felmegyek.

— Én még maradok egy kicsit. Jaj, hát nem magamnál felejtetem az ajtókulcsot?

Azt mindjárt megmondták: a szabály az, hogy a kulcsot a portán le kell adni.

— Nem tetszene odaadni? Nem akarok rendbontó lenni.

Már nyújtotta is a kulcsot. Az öregasszony megfogta, és egy kicsit megretent. Nincs a kezén a gyűrű és egy idegennek... Vitte a kulcsot, amin kerek lap függött, azon a 10-es szám.

Elsurrant a porta előtt, össze-kulcsolt kezében rejtette el a kulcsot. Mintha félálomban menne, úgy sietett végig a síkos folyosókön... Egy fordulat a kulcsal. Egyenesen a mosdóhoz ment. Ott volt.

A portán egyszerűen letette a kulcsot. Azt fogják hinni, az adta le a kulcsot, aki a szoba. Bement a mosdóba. Kis kézitáskájából kiemelt egy púdertartót és a rózsaszín púderbe belenyomta a gyűrűt.

Bement a szobájába, leült az ágya szélére.

Csend volt körülötte. Félni kezdett. Aztán egészen megrémült. Miért is tette... rájönnek... botrány lesz. Nézte a kezét. Fájtak az ujjhegyei, a mosogatószer minddig kimarja. Gyűlölettel gondolt az unokahúgára, csak három évvel fiatalabb nála, de gazdagabb és csak úgy ad neki ebédet, ha utána elmossa az edényt.

Ahogy a pillanatok múltak, egyre reménytelenebb lett. A dok-

tornőre gondolt. Ó az oka. Miért adta oda a kulcsot?

Felesapódott az ajtó.

— Mamuska! — dugta be a fejét a sovány Mancsi. — A maga gyomrában még nem harangoznak vacsorára? Kihűl a leves!

Nem mert a doktornő asztala felé nézni. Látta azért a szeme sarkából, hogy a magas, szőke orvosai beszélget és nevetnek.

Nehezen csúsztak le a falatok.

Már az ágya szélén ülve hallgatta a többiek fecsegését, miközben kifelé fűlt. Csak mikor a többiek már vetkőzni kezdtek, kopogtak az ajtón.

A doktornő volt. Bedugta a fejét.

— Nem tetszik jönni sétálni egy kicsit? — kérdezte.

Őrült, hogy hívja, nem a többiek előtt hangzik el a szó.

— Gyönyörű ez a csillagos ég — mutatott fel a doktornő.

— Igen — nyögte az öregasszony.

— Jót fog tenni magának ez a három hét — a doktornő hangja most olyan volt, mint amikor a betegeivel beszélt. — De ugye, csak tréfált? — kérdezte gyorsan.

— Adja szépen vissza és máskor ne... —

— A keze reszkett, amikor előkotorta a púder alól a gyűrűt és odanyújtotta.

— Csak... tréfáltam... persze, csak tréfáltam — oly szánandóan nyöszörgötte, hogy a doktornő felnevetett.

— De a szobatársaival ne tréfáljon, mert azok nem értik a tréfát! Megígéri?

— Meg, hogyne, megígérem — lehelte az öregasszony és aztán szípogni kezdett. — Ne haragudjon, doktornő... én olyan... —

— Tudom — a doktornő belekarirolt. — Sétáljunk még egy kicsit. Nézze, milyen szépek a csillagok... —

Tanácskozott

a Magyar Írók Szövetségének taggyűlése

Pénteken a Magyar Tudományos Akadémia nagytermében összeült a Magyar Írók Szövetségének taggyűlése, amely megvonta az elmúlt csaknem két év munkájának mérlegét. Az elnökségben foglalt helyet dr. Simó Jenő művelődésügyi miniszter-helyettes, dr. Molnár Ferenc, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos, közoktatási és kulturális osztályának helyettes vezetője, valamint irodalmi életünk több vezető képviselője.

Darvas József, az Írószövetség elnöke beszámolójában tájékoztatta a szövetség tagjait a legutóbbi közgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, ismertette az Írószövetség választott testületének tevékenységét, értékelte a szakosztályok munkáját. Ismételtén aláhúzta a szövetség legutóbbi közgyűlésén elhangzott megállapításait, hogy a politika és az irodalom viszonya harmonikus és jó. Hangsúlyozta, hogy a konstruktív kritikai magatartás társadalmunk minden területén tapasztalható, s fejlődésünk bonyolultságából adódó jelenléte.

A művelődéspolitikai és az irodalom viszonyáról szólva rámutatott: alapvetően itt sem kell megváltoztatnunk korábban kialakult véleményünket, hogy művelődéspolitikánk s benne irodalompolitikánk elvei helyesek, kiállták a próbát, az élet mindenben igazolta azokat. Jól tükrözi ezt az is, hogy az irodalomban és a művészetben — nyugodtnak mondható légkörben — jó alap és lehetőség teremtődött az alkotómunkához. A helyes alapelvek gyakorlati végrehajtása során azonban időnként tapasztalható eltérések.

A továbbiakban hangoztatta: a párt művelődésügyi és irodalompolitikai elvei között első helyen áll a társadalmi érdekességű, szocialista szellemű irodalom támogatása. Hozzáfűzte: ha a szocialista magyar irodalom fel tud nőni odáig, ahova el kell jutnia, akkor ezt a különféle irodalmi nézetekkel folytatott harcban és

versengésben kell elérnie. Meggyőződésem — mondta —, hogy ebben elsősorban a jó kritikai légkör, a problémákat tisztázó viták kibontakoztatása tud igazán segíteni.

Ezután a fiatalabb írónemzedék problémáit tette szóvá, s megállapította, hogy — legalábbis ami a könyvkiadást illeti — az írók ifjú nemzedékét szép szám képviseli. Csúpan a költői szakosztály 15 első kötetes fiatal író művét mutatta be sorozatokban, s prózában is számos új kötettel jelentkeznek a fiatalok. A kritika, a szellemi élet mégsem veszi kellően tudomásul létezésüket, nem törekszik eléggé arra, hogy fiatal költőink, prózaíróink értékes alkotásaikkal mielőbb beilleszkedjenek a magyar irodalom folyamatosába.

Nagy fontosságot tulajdonított a beszámoló az Írószövetség kapcsolatainak, s különösen jelentősnek ítélte az irodalmi egyes bizottságok létrehozását, azok működését. Megemlítette, hogy a Szovjetunióban 15 kötetes, nagy példányszámú válogatás lát majd napvilágot, amely a legutóbbi 2-3 évtized magyar irodalmáról ad képet. Sokat javult a kapcsolat a határon túli magyar írókkal.

Ugyancsak a szövetség nemzetközi munkájával összefüggésben emlékezett meg a Petőfi-évforduló tervezett irodalmi rendezvényeiről. A program szerint a jövő év elején az Írószövetség ünnepi ülésen emlékezik meg Petőfi születésének 150. évfordulójáról, s ugyancsak a jövő év tavaszán — a Petőfi-évforduló jegyében — akarják összehívni az európai költők találkozóját. Az elképzelések szerint 1973 második felében a világ minden tájáról Magyarországra invitálják a nagy költő műveinek fordításával foglalkozó irodalmárokat. Ez a találkozó minden bizonnyal újabb lendületet ad majd a Petőfi-fordításoknak.

A beszámoló fölötti vitában megszólalt dr. Simó Jenő, aki a X. kongresszus határozatainak végrehajtásáról, az időszerű kulturális művészeti kérdésekről adott tájékoztatást. Kifejtette véleményét a vitában Apáti Miklós, Czákó Gábor, Eörsi István, Fekete Gyula, Garai Gábor, Gál István, Hunyadi István, László Gyula, B. Nagy László, Radó György, Szentmihályi Szabó Péter és dr. Timár István. Az Írószövetség taggyűlése Darvas József zárásával ért véget.

Sajtótájékoztató a Janus Pannonius-ünnepségekről

A közeljövőben számos ünnepi rendezvény — előadások, kiállítások és más rangos események sorra — idézi halálának 500. évfordulóján Janus Pannonius, a magyar irodalomtörténet és az európai irodalom nagy alakjának emlékét — nyilatkozta az újságíróknak pénteken Takács Gyula, a Baranya megyei tanács vö-elnökhelyettese a Magyar Sajtó Házában megtartott tájékoztatón. Az ünnepségsorozat március 27-én Pécsen, Borsos Miklós szobrászművész Janus Pannonius-szobrának avatásával kezdődik. A pécsi Tudomány és Technika Háza nagytermében Janus Pannonius és kora címmel nyílik kiállítás. Március 27. és 29. között a Magyar Irodalomtörténeli Társaság vándorgyűlése is a költő emlékének adózik. Martyn Ferenc festőművész Janus Pannoniusot megörökítő rajzaiból a Modern Magyar Képtárban nyílik tárlat. Március 28. és 31. között a Magyar Tudományos Akadémia ülés-szakkal tiszteleg a költő emléke előtt.

A Baranya megyei tanács végrehajtó bizottsága és Pécs város tanácsának végrehajtó bizottsága a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa elnökségével 1971 márciusában művészeti pályázatot hirdetett a költő halálának 500. évfordulója alkalmából. Április 23-án és 24-én a Pécsi Filharmonikusok Zenekara és a Liszt Ferenc Kórus tolmácsolásában bemutatják Farkas Ferenc Cantus Pannonicus című művét. Május 21-én felavatják új épületében a pécsi reneszánsz kótar új állandó kiállítását. A Baranya megyei tanács és Pécs megyei városi tanács Janus Pannonius művészeti díjat alapít, amelyet háromévenként ítélnek oda.

KULTURÁLIS HÍREK

A PÉCSI NEMZETI SZÍNHÁZBAN pénteken megkezdődtek a Janus Pannoniusról szóló balett jelmez próbái. A Panegyricus ösbemutatójára a jubileumi ünnepségsorozat megnyitójaként március 27-én kerül sor.

AZ IRODALMI SZÍNPAD Carmina Barana címmel mutatta pénteken új műsorát. A zenés színpadi játékot Selmezi Elek szerkesztette, Horváth Jenő rendezte.

MÁRCIUS 20. ÉS 26. KÖZÖTT a budapesti Filmmúzeumban angol filmbemutatókat rendeznek. Hét produkció kerül a magyar közönség elé a brit stúdiók legfrissebb terméséből.

A MŰSZER- ÉS IRODAGÉPÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Villamos és Elektronikus Osztálya

értesíti t. ügyfeleit, hogy a Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37. sz. alatti irodahelyiségét tatarozás miatt, március 9-től megszüntette és

KÉT RÉSZLEGE ÚJ CÍMRE KÖLTÖZÖTT

AZ ELEKTRONIKUS RÉSZLEG új címe: Budapest VI., Népköztársaság útja 2. II. em. Telefon: 117-090 és 123-343
A VILLAMOS RÉSZLEG új címe: Budapest VII., Majakovszkij u. 59. Telefon: 220-493